

ת"פ 7457/03/10 - מדינת ישראל נגד ע מ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 7457-03-10 מדינת ישראל נ' מ

בפני בעניין:	כבוד השופטת רבקה גלט מדינת ישראל	המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד זהר שקורי שוורץ	נגד	
ע מ	ע"י ב"כ עו"ד חאלד סואלחי	הנאשם

גזר דין

הנאשם, יליד שנת 1976, הורשע בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 334 בצירוף 335(א)(1), לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

הרשעתו של הנאשם באה לאחר שמיעת הוכחות, ולאחר שבשלב הטיעונים לעונש, העלה טענה לקיומה של הגנת אי שפיות הדעת, לפי סעיף 34 ח' לחוק העונשין, וטענתו זו נדחתה.

תמצית הכרעת הדין

תיאור העובדות הוא כי ביום 10.8.08, בבית הסוהר גבעון, בעת שהנאשם והמתלונן שהו שם כאסירים, פצע הנאשם את האחרון באמצעות חפץ חד שאינו ידוע למאשימה וגרם לו לחתך אלכסוני באורך 10 ס"מ בלחי ימין.

בהכרעת הדין מיום 30.5.13 הרשעתי את הנאשם בעבירה, זאת בהסתמך על עדות המתלונן והסוהרים שטיפלו באירוע. מצאתי לנכון לקבל כמהימנה את עדות המתלונן, ממנה עלה כי בעת האירוע, היה במקלחת, בתוך התא הנעול שבו הוחזק ביחד עם הנאשם, ואז באופן מפתיע ניגש אליו הנאשם ופצע אותו, ללא כל רקע של סכסוך קודם ביניהם. בתוך כך, דחיתי את גרסת הנאשם לפיה שכב במיטתו כשיצא המתלונן מן המקלחת ואז ראה כי פניו מלאי דם. כמו כן, לא קיבלתי את טענת הנאשם לפיה המתלונן גרם את החתך לעצמו, כיוון שרצה להתאבד, או במטרה לתבוע את שב"ס. בסיום הכרעת הדין מצאתי לנכון לציין כי אמנם לא הובאו ראיות בעניין המניע לעבירה, אך בכך אין כדי למעט ממשקל ראיות התביעה, שלפיהן ביצע הנאשם את העבירה מעבר לכל ספק סביר.

הטענה לאי שפיות הדעת

בשלב הטיעונים לעונש העלה ב"כ הנאשם, לראשונה, את הטענה לפיה היה הנאשם במצב פסיכוטי בעת ביצוע

העבירה, עניין שלא היה ידוע לו קודם לכן, ועלה לפי הטענה רק מתוך התיק האישי של הנאשם בשב"ס, שהוזמן לעיונו לשם הכנת הטיעונים לעונש. מן המסמכים עלה כי מיד לאחר קרות האירוע (עוד באותו היום), אושפז הנאשם במב"ן, במצב פסיכוטי. כמו כן, עלה כי הנאשם היה מאושפז במב"ן מספר פעמים, לפני קרות האירוע, וקיבל טיפול תרופתי.

משעלתה הטענה, הוריתי על קבלת חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי, בעניין כשירותו ו/או אחריותו הפלילית של הנאשם. בעקבות זאת, הוגשה חוות דעת מטעם ד"ר קוסוב וד"ר זיקר, בה קבעו כי אמנם הנאשם היה במצב פסיכוטי ביום האירוע, ודיווח על מחשבות שווא, אך לא נמצא כל קשר סיבתי בין מחלתו ומחשבות השווא, לבין ביצוע העבירה. לפיכך, הנאשם היה אחראי למעשיו. כמו כן, נמצא הנאשם כשיר לעמוד לדין.

מנגד, הוגשה מטעם הנאשם חוות דעת פסיכיאטרית, ערוכה בידי ד"ר בבור, בה נקבע כי היו לנאשם מחשבות שווא שהתייחסו במעגלים נרחבים גם אל המתלונן, ולפיכך, יש לקבוע שהיה פסיכוטי, ולא הבין את הפסול שבמעשהו, או שלא היה בכוחו להימנע מן המעשה.

בהמשך לאמור, זומנו הפסיכיאטרים לעדות בבית המשפט, ונחקרו ממושכות על חוות דעתם.

ביום 16.2.16, ניתנה החלטתי, בה דחיתי את טענת הנאשם להגנת אי שפיות הדעת. קבעתי, כהנחת מוצא לצורך הדיון, כי הנאשם אמנם היה במצב פסיכוטי מיד לאחר האירוע, ועל כך אין מחלוקת, אך בכך אין די על מנת לפטור אותו מאחריות פלילית, שכן על פי הוראת סעיף 34 ח' לחוק העונשין, יש לבחון קיומו של קשר סיבתי בין מצבו זה, לבין מעשה העבירה שביצע (ע"פ 8220/02 ברוכים נ' מד"י (17.6.04)). לאחר ניתוח של המסמכים הרפואיים, חוות הדעת, ועדויות הרופאים, באתי לידי מסקנה שלא הוכח קיומו של הקשר הסיבתי הנדרש. אמנם הוכח כי הנאשם אושפז במב"ן מספר פעמים לפני יום האירוע, בשל דיווחים שלו על מחשבות שווא, ושמיעת קולות שונים. כמו כן, אושפז בשל אותה עילה, מיד לאחר האירוע. יחד עם זאת, לא אובחנה אצלו מחלת נפש מסוג סכיזופרניה באופן ברור. עוד קבעתי כי מן הראיות עלה שמחלת הנאשם ומחשבות השווא שלו, התייחסו למערכת יחסיו עם אשתו, ועם בני משפחתו, המתגוררים בכפרו, אשר לפי חשדו, אנסו אותה בהעדרו, ולכן הם מעוניינים להחלישו ולפגוע בו. לעומת זאת, לא עלו ולא תועדו מחשבות שווא משמעותיות שהיו לנאשם ביחס למערכת יחסיו עם אחרים בבית הכלא, ודאי לא כלפי המתלונן באופן ממוקד, ובהקשר זה יש חשיבות לעובדה שההיכרות ביניהם החלה רק ימים אחדים טרם האירוע, עת הושמו יחדיו בתא מעבר (בהשגחה). בנוסף, הפנייתי לכך שבכל מקרה, לא עלו תכנים פסיכויטיים שהיה בהם כדי להסביר את תקיפת המתלונן ופציעתו באופן חמור, בפניו, בחתר ארוך מכיוון האוזן, אל השפתיים. לנוכח מסקנותי אלה, קבעתי כי לא התקיימו בעניינו של הנאשם התנאים לגיבושו של הסייג לאחריות פלילית, מכוח סעיף 34 ח' לחוק העונשין.

לאחר זאת, השמיעו ב"כ הצדדים טענות לעניין העונש.

הטיעונים לעונש

ב"כ התביעה טען לחומרת העבירה, בייחוד כשבוצעה בין כתלי הכלא, בין אסירים. חומרת העבירה רבה, שכן הנאשם פצע את המתלונן בפניו, וגרם לו צלקת מכוערת ובולטת, באורך 10 ס"מ, לרוחב כל הלחי. כמו כן, הפנה לעברו הפלילי המכביד של הנאשם, אשר כבר ריצה בעבר מאסרים ממושכים, בגין עבירות אלימות, לרבות פציעה, וכן עבירות סחר בסמים וקשר לפשע. נטען כי מאז ביצוע העבירה חלפו שנים, אך אין זה בעטיה של התביעה, כי אם בעטיו של הנאשם שהרבה בבקשות דחייה שונות. לדעת התביעה מתחם העונש ההולם את העבירה נע בין שנה לשלוש שנות

מאסר, בשים לב לפסיקת בתי המשפט שהוגשה לעיוני. התביעה עתרה להטלת עונש מתאים של 14 חודשי מאסר, וטענה כי אין לייחס משקל משמעותי לקרבת הנאשם לסייג לאחריות פלילית.

ב"כ הנאשם טען כי על בית המשפט להקל עם הנאשם לנוכח האמור בהכרעת הדין, שם נקבע כי לא הוכח המניע לעבירה. לדעתו, העובדה שלא ידוע מה אירע בתא המאסר טרם האירוע, ולא נערך עימות בין הנאשם למתלונן, היא בגדר של מחדל חקירה. כמו כן, לא נתפס הכלי שבו בוצעה העבירה. עוד נטען כי העובדה שלא היה ידוע לתביעה בתחילת ההליך על מחלת הנפש של הנאשם, אף היא מחדל חמור שצריך לפעול לטובת הנאשם, שכן היה זה מחובתן של רשויות האכיפה להעביר את כל המידע לידיעת התביעה והסנגור. כתוצאה מן האיחור הרב במסירת המידע הרפואי, נפגע הנאשם בכך שרק בשנת 2013 ניתנה חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו. ב"כ הנאשם טען כי אמנם לא התקבלה טענתו להגנת אי שפיות הדעת, אך הוא קרוב לסייג לאחריות פלילית, שכן אושפז ביום האירוע במב"ן והסתבר שלא נטל את הטיפול התרופתי הנחוץ, בתקופה שקדמה לעבירה. כמו כן, עולה מן התיעוד הרפואי כי מחשבות השווא של הנאשם היו חמורות ביותר, הוא דיווח על תחושה של וריד פתוח בראשו, ודמיון דברים אודות הנהלת הכלא, עד כדי כך, שיש לכך משקל בקביעת המתחם ההולם. נטען כי חוסר הידיעה אודות המניע לעבירה שולל את האפשרות לקבוע קיומה של מסוכנות מצד הנאשם. כמו כן, בעניין הנזק שנגרם למתלונן, הפנה ב"כ הנאשם לכך שבשעת עדות המתלונן נראו חבלות שונות על פניו, כתוצאה מתקריות אחרות שהיה מעורב בהן, על כן יש לקבוע כי נזקו לא רב. לנוכח כל הנימוקים הללו, עתר ב"כ הנאשם להפניית הנאשם אל הממונה על עבודות השרות.

הנאשם בדברו האחרון חזר ואמר כי רק אלוהים יודע שהוא חף מפשע, ואיננו עבריו. הנאשם הוסיף ואמר שכל הרשעותיו הן כיוון שהמשרה "שמו עליו עין" ויש אנשים "שיצאו עליו". בנוסף, הזכיר את אחיו שנפצע בתאונת דרכים, והוא מטפל בו. בסיום דבריו הביע הנאשם קושי, בכך שהוא לוקח תרופות, הוא חולה, ונמצא כבר שלוש שנים בלא אישה.

מתחם העונש ההולם

האינטרס המוגן ומדיניות הענישה הנוהגת

כבר נכתב רבות אודות חומרתן של עבירות האלימות, בייחוד אלה המבוצעות באמצעות נשק קר. ממש לאחרונה, אמר בית המשפט העליון בע"פ 7549/15 פחימה נ' מד"י (25.1.16):

תופעת השימוש בסכינים ושאר סוגי נשק קר במהלך עימותים המתפתחים לתגרות היא תופעה חברתית מכוערת ומסוכנת, המחייבת תגובה עונשית מחמירה והחלטית. בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך להיאבק בתופעה זו שזכתה לכינוי "תת תרבות הסכין"

"קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואלימות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם שימוש בסכין לשם פתרון מחלוקות וסכסוכים. יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו" (ע"פ 3573/08 עוואדרה נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (13.4.2010)).

וראו גם: בש"פ 2181/94 מיכאלי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 10 (22.4.1994); ע"פ 2949/06 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (3.7.2006); ע"פ 8912/13 מדינת ישראל נ' יצחק טל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (13.2.2014); ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן, [פורסם בנבו] פסקה 21 (10.11.2009).

ואמנם, בגין העבירה של פציעה בנסיבות מחמירות, תוך שימוש בנשק קר, בייחוד כשהפגיעה היתה כלפי איבר חיוני, ובפרט כלפי ראשו או פניו של הקרבן, הטילו בתי המשפט עונשי מאסר ממושכים, כעולה מן הדוגמאות שלהלן:

ברע"פ 5655/13 עמרם נ' מד"י (20.11.14) הוחמר עונשו של הנאשם בבית המשפט המחוזי, בגין עבירה של פציעת המתלונן, על ידי בקבוק זכוכית שהטיח בראשו מספר פעמים, גם לאחר שנשבר. למתלונן נגרם חתך עמוק של 10 ס"מ בפניו. הנאשם היה צעיר בן 18 בלבד, ללא כל עבר פלילי. בית המשפט העליון אישר את העונש שהוטל, ועמד על 12 חודשי מאסר. נקבע כי הטלת עונש של מאסר בעבודות שרות בגין עבירה של פציעה כמו זו, מקילה יתר על המידה.

ברע"פ 5316/13 מסאלחה נ' מד"י (9.12.13) הורשע הנאשם בכך שחתך את פני המתלונן אך בשל חילופי מבטים, ללא כל סכסוך קודם. בית המשפט העליון אישר את מתחם העונש ההולם שהועמד בין 10 ל-24 חודשי מאסר, וכן את העונש שהוטל והועמד על 9 חודשי מאסר (למרות היותו חורג לקולא מן המתחם שנקבע), בצירוף פיצוי בסך 30,000 ₪, וקנס.

ברע"פ 7498/11 נאטור נ' מד"י (11.10.11) הורשע הנאשם בכך שבמסגרת סכסוך, רצה לדקור את המתלונן בסכין גדולה. כשהגן האחרון על עצמו, נחתכה אצבעו באופן שהצריך ניתוח לאיחוייה. בית המשפט העליון אישר את גזר הדין של בית המשפט קמא, לפיו הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל וכן הופעלו 4 חודשי מאסר על תנאי במצטבר, בצירוף פיצוי למתלונן.

ברע"פ 8699/15 אבוהאני נ' מד"י (17.12.15) נדון עניינו של מי שבשל חוב כספי, פצע את המתלונן בראשו באמצעות חפץ חד וגרם לו חתך בקרקפת. לנאשם לא היה עבר פלילי. בית המשפט העליון אישר את הקביעה כי המתחם נע בין 8 ל-16 חודשי מאסר בפועל, וכן אושר העונש שהוטל: 8 חודשי מאסר.

בעפ"ג (חי') 6597-02-09 עמאש נ' מד"י (14.5.09) הורשע הנאשם בכך שאמר לאישה כי הוא אוהב אותה, ומשהעיר לו על כך בעלה, שלף סכין וחתך את פניו. בית המשפט המחוזי אישר את העונש שהוטל בבית המשפט קמא, ועמד על 20 חודשי מאסר. וכך נאמר:

אנו סבורים כי העבירה שנעברה על ידי המערער היא חמורה ביותר. אין כל מקום לסלחנות כלשהי למי שנוקט באלימות קשה וחמורה כמפורט לעיל ומוסיף עוד מקרה לכרוניקה הידועה לשמצה של תת תרבות הסכין. מי שנושא עמו סכין ועושה בה שימוש נלוז כנ"ל אחד דינו להכלא לתקופה ממושכת ולהיות מורחק מן הציבור.

בת"פ 10016-07-12 מד"י נ' י.ב. (5.3.2014) הורשע הנאשם בפציעה, בכך שדקר את המתלונן במרפק ידו באמצעות שבר בקבוק זכוכית שניפץ קודם לכן וגרם לו לדימומים וחתכים ביניהם חתך של 10 ס"מ וחתך בשריר שהצריכו תפירה כירורגית. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה.

בת.פ 5776-01-13 מד"י נ' עבד אל חי (6.10.2013) הורשע הנאשם בעבירה של פציעה כשהעברין מזויין ובעבירה

של החזקת סכין למטרה לא כשרה בכך שפצע באמצעות סכין את המתלונן בראשו ובידו וגרם לו חתך באורך 5 ס"מ במצח וחתכים נוספים ביד ובכך שפצע מתלונן נוסף וגרם לו לחתך בחיבור בין הגב ליד. בית המשפט הטיל 18 חודשי מאסר בפועל, בצירוף פיצוי כספי.

בת.פ 25031-01-10 מד"י נ' בריק (1.12.15) הורשע הנאשם בכך שבעקבות הערה על דרך נהיגתו שלף סכין וחתך את המתלונן בלחיו, כשהנאשם הנוסף, מסייע ודוקר אף הוא את המתלונן. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 חודשי מאסר ל-12 חודשי מאסר. לנאשם היתה הרשעה יחידה בעבירה מינורית, לפיכך הוטלו 4 חודשי מאסר בפועל, בצירוף פיצוי.

דוגמאות נוספות לעונשי מאסר בגין עבירות פציעה באמצעות נשק קר ניתן למצוא בהחלטות אלה: עפ"ג 37112-10-15 מד"י נ' היילה (17.1.16); ת.פ 24495-09-13 מד"י נ' אבוהני (9.7.15); בע"פ 6388/12 אלמיהו נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 20.05.2013); בע"פ 6186/12 **סיסאי קסטה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 4.2.2013); ת.פ 40233-05-15 מד"י נ' שוחט (29.2.16); ת.פ 36945-08-13 מד"י נ' טקלו (19.5.14) - והאזכורים שם.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

בענייננו, הנאשם חתך את פניו של המתלונן באמצעות חפץ חד, וגרם לחתך עמוק שהצריך סגירה בהדבקה. גם בעת שהעיד המתלונן בפניו, בחלוף שנים מאז האירוע, נראית הצלקת על פניו באופן ברור, ונקל לשער כי היא מסיבה לו סבל ומבוכה, בייחוד בהיותו אדם צעיר. המתלונן העיד בפני כי צורת החתך, מן האוזן אל השפתיים, היא בעלת משמעות מובהקת בעגה העבריינית, ומשמעותה היא כי נושא הצלקת הוא "מניאק", היינו: מלשין (סיפר מה ששמע), ועל כן נלווית אליה הבושה שהוא נאלץ לשאת על פניו, מאז ולתמיד.

טענת ב"כ הנאשם לפיה אין לייחס חומרה יתרה לעבירה, בשל העובדה שהמתלונן נשא על פניו סימני חבלה אחרים בעת עדותו בפניו, טוב היה לה שלא נטענה, משנטענה. קיומן של חבלות נוספות על פני המתלונן, אין בהן כדי למעט מן הנזק שנגרם לו כתוצאה מן העבירה, אף כמלוא הנימה).

אינני מקבלת את טענת הנאשם כאילו יש משקל לקולא, לעובדה שלא הוכח המניע לביצוע העבירה ולא ידוע מה אירע בתא קודם לביצועה. כידוע, הוכחת המניע אינה חלק מיסודות העבירה, ולעניין זה התייחסתי בהכרעת הדין, שם קבעתי כי אף אם מתעוררת תחושת חוסר נוחות מסוימת בשל כך שלא בוררו עד תום הנסיבות שהביאו לעבירה, עדיין ביצוע המעשה הוכח מעבר לכל ספק סביר. בכל מקרה, לא עלתה מצד הנאשם טענה להגנה עצמית, ולא ניתן להעלות על הדעת הסבר כלשהו שהיה בו כדי להצדיק אפילו במעט את המעשה. להיפך, חומרה יתרה יש בכך שהנאשם החזיק בסכין או בחפץ חד אחר, למרות שהדבר נאסר בתכלית האיסור, בהיותו אסיר במשמורת שב"ס. בנוסף, הנאשם בחר לתקוף את המתלונן בשעה שהוא נעול עמו בתא המאסר, ויכולתו לברוח מפניו או להתגונן, היתה מוגבלת עד מאד.

הטענה לקיומם של מחדלי חקירה

ב"כ הנאשם טוען כי אירע מחדל בכך שרק בשלב מאוחר של המשפט, נודע מצבו הנפשי של הנאשם, ועניין זה פעל לרעתו, כך שיש לשקלו, לקולא. גם טענה זו אין בידי לקבל, ואבהיר.

נכון הדבר, בדרך כלל עולה הטענה להגנת אי שפיות הדעת בתחילתו של ההליך, ואזי נדרש לה בית המשפט, עוד בטרם קבלת תשובת הנאשם לאישום. ואולם, על פי הדין, אין מניעה להעלות את הטענה גם בשלבים מאוחרים יותר (למשל: ע"פ 1727/14 מימון נ' מד"י (6.1.15), רע"פ 2675/13 מד"י נ' וחנן (3.2.2015), ככל שלא ניתן היה לדעת אודותיה, קודם לכן.

לדעתי, בענייננו, אכן היה מקום לכך שפרטי מצבו הנפשי של הנאשם ביום האירוע, יועברו לידיעת התביעה מלכתחילה, כחלק מחומר החקירה, שהרי המדובר במידע רלוונטי ביותר, הן עבור התביעה, והן עבור הסנגוריה. אני מסכימה עם ב"כ הנאשם, בטענתו, לפיה אירע מחדל בכך שלא הועבר דיווח מידי, מצד רשויות שב"ס, אל גורמי החקירה, אודות מצבו הנפשי של הנאשם, בסמוך לאירוע. למעלה מזה, אני סבורה שיש מקום לבחון את ההתנהלות השגרית הנוהגת בנוגע להעברת מידע רפואי-פסיכיאטרי רלוונטי, בעניינים של חשודים כלואים, כחלק מחומר החקירה המועבר משב"ס לידי המשטרה, זאת על מנת למנוע את החשש לכך שההליך הפלילי יתקיים מתוך חוסר מודעות לקיומו של רקע פסיכיאטרי של הנאשם.

ואולם, בכל האמור, אין כדי להשפיע על עניינו הקונקרטי של הנאשם, שהרי על מנת לבחון נפקותו של מחדל חקירה, יש לבחון במה ניזוק הנאשם כתוצאה מאותו המחדל (ע"פ 4930/07 טולדו נ' מד"י (10.12.09); ע"פ 5286/05 אלחורטי נ' מד"י (18.5.06)). והנה, בענייננו לא הביא המחדל לפגיעה בהגנת הנאשם, שהרי בסופו של דבר נבחנה טענתו לעמקה, תוך עיון במסמכים ושמיעת עדויות, וניתן לו יומו בבית המשפט באופן ממצה. לאחר כל אלה, מצאתי לנכון לדחות את הטענה, מן הנימוקים שפורטו. ודוק, הנאשם לא טען ולא הוכיח מהי הפגיעה הקונקרטית שנגרמה לו, כתוצאה מן הגילוי המאוחר של מצבו הנפשי, ולא הוכח כי אילו הועלתה טענתו בשלב מוקדם יותר של ההליך, היה בכך כדי להביא לשינוי בתוצאה. לאור אלה, אינני סבורה כי יש משקל כלשהו לאיחור שחל בהעברת האינפורמציה אודות מצבו הנפשי.

הקרבה לסייג לאחריות פלילית

אני מקבלת את טענת הנאשם, לפיה יש להתחשב במצבו הנפשי הגם שלא הגיע כדי פטור מאחריות פלילית, וזאת מכוח הוראת סעיף 40ט'א(9).

על פי ההלכה הפסוקה, לצורך הקלה מסוימת בעונש, אין צורך ברור לקבוע אם הנאשם חולה בהכרח במחלת נפש, ודי בכך שייקבע כי הוא סובל מהפרעה נפשית משמעותית (ע"פ 4312/11 פלוני נ' מד"י (10.6.13); ע"פ 1865/14 פלוני נ' מד"י (4.1.16); ע"פ 1727/14 מימון נ' מד"י (6.1.15)).

נפסק כי על בית המשפט לקבוע מהו המשקל שיינתן למצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה לצורך הקלה בעונש, על פי נסיבות העבירה ונסיבותיו של הנאשם, סוג ההפרעה ועוצמתה (ע"פ 2406/09 אלבו נ' מד"י (15.9.10)).

כפי שקבעתי בהחלטה מיום 16.2.16, הוכח כי הנאשם אושפז במב"ן פעמיים במהלך שנת 2008 בעת שריצה מאסר. באשפוז הראשון אובחן כסובל מהפרעה דלזיונלית, ביטא מחשבות שווא פרנואידיות כלפי קרובי משפחתו, אך מצבו השתפר לאחר טיפול תרופתי, והוא שוחרר במצב יציב והמלצה להמשך הטיפול. אין מחלוקת כי במהלך חודש יוני 2008 היה הנאשם מאושפז במב"ן, וכי לאחר שחרורו הפסיק ליטול את הטיפול התרופתי, מה שהוביל להחמרה במצבו. ביום 10.8.08 (מיד לאחר ביצוע העבירה), אושפז שוב במב"ן בהסכמתו. בקבלה מסר שיש לו "וריד פתוח בחלק השמאלי של הגולגולת הגורם לכאבים ורעשים", גילה חשדנות כלפי הנהלת בית הסוהר, הכחיש את תקיפת האסיר והיה חשד למצב פסיכיאטרי. בשחרורו אובחן כסובל מסכיזופרניה. אמנם לאחר אשפוז זה, לא אושפז הנאשם שוב, ולא קיים תיעוד על מצבים פסיכיאטריים נוספים שלו, גם בזיקה להליכים פליליים מאוחרים יותר שנוהלו נגדו. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מן האינדיקציות לכך, שמצבו הנפשי היה מעורער ביותר בעת האירוע, גם אם לא עלה כדי הסייג לאחריות פלילית.

לדעתי, הראיות שהובאו, עומדות ברף ההוכחה הנדרש על מנת להוכיח כי יש להחיל בעניינו של הנאשם את הוראת סעיף 40ט'א(9) לחוק העונשין, ועל כן יינתן משקל משמעותי למצבו הנפשי, לצורך קביעת מתחם העונש ההולם את

העבירה.

קביעת המתחם ההולם

גם לאחר התחשבות במצב הנפשי, אינני מקבלת את עמדת הנאשם לפיה יש מקום להסתפק בהטלת עונש של מאסר בעבודות שרות, שכן כבר נקבע כי אין מקום להקלה שכזו בנוגע לעבירת פגיעה בנשק קר. בהקשר זה, אמר בית המשפט העליון ברע"פ 8699/15 אבוהאני נ' מד"י (17.12.15):

המבקש ביצע מעשים חמורים על-פי כל אמת מידה, באשר הוא פצע באכזריות את המתלונן בראשו, באמצעות חפץ חד, וגרם לו לחתך בקרקפת. משאלה הם פני הדברים, בדין גזר בית משפט השלום על המבקש עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח, ואין כל הצדקה, בנסיבות דנן, להמיר את העונש למאסר שירוצה על דרך של עבודות שירות. ואדגיש, כי אינני מתעלם, כלל ועיקר, מן ההליך השיקומי בו השתלב המבקש, בעקבותיו בא שירות המבחן בהמלצה חיובית, להטיל על המבקש צו של"צ בלבד. ואולם, כפי שצינתי, לא אחת, בית המשפט איננו כבול להמלצותיו של שירות המבחן.

ברע"פ 7549/15 הנ"ל, שניתן ממש לאחרונה, הורשע הנאשם בעבירה של חבלה חמורה בצוואתו, בכך שביחד עם אחר תקפו את המתלונן בין היתר, בעזרת מוט. בשלב שני, הנאשם חתך את פניו של המתלונן, בסכין יפאנית, מהמצח עד הסנטר, באופן שהצריך ניתוח. בית המשפט העליון אישר את המתחם שנקבע, ונע בין 15 ל-45 חודשי מאסר, ואת העונש שהועמד על 15 חודשי מאסר, בצירוף פיצוי בסך 15,000 ₪. וכך נאמר שם:

כפי שהדגיש בצדק בית משפט קמא, מעשיו של המערער חמורים. המערער יחד עם רודי, החל להקניט את המתלונן 2 ללא כל התגרות קודמת מצדו, ולאחר שדאג להצטייד בסכין יפני שהייתה במשאלתו, התחיל המערער גם באלימות פיזית, יצא מהחנות בעקבות המתלונן 1 כשהלה ניסה לברוח, ולבסוף חתך את המתלונן 1 בפניו, חתך ארוך ועמוק מהמצח ועד הסנטר, וכן בידו. בריונות לשמה, בצורתה המסוכנת והמכוערת, ועל בית המשפט לשדר בענישתו מסר ברור של העדר סובלנות לתופעות מעין אלה. המערער היה היוזם והמניע של האירוע, שהסתיים עם פגיעה קשה במתלונן, ואין יסוד לטענה כי בית המשפט החמיר בעונשו יתר על המידה.

אין לקבל את טענת בא כוח המערער, כי נוכח קביעת בית משפט קמא בדבר הקרבה לסייג של הגנה עצמית, היה מקום לקבוע מתחם ענישה בעל רף תחתון נמוך משנקבע. כמצוין לעיל, בית משפט קמא הדגיש כי "אין להפריז במשקל של עניין זה", וכי אין באמור כדי להפחית מאשמתו של המערער בשלב הראשון ומאחריותו על כלל ההתרחשויות האלימות. יתרה מזו, בית המשפט נתן משקל לעובדה זו, וקבע את עונשו של המערער ברף התחתון של המתחם.

הנה כי כן, על פי פסיקת בית המשפט העליון, יש מקום להטלת עונש של מאסר בפועל, גם בעניינו של מי שנמצא כי הוא קרוב לסייג לאחריות פלילית.

בשים לב למכלול נסיבות העבירה, ומדיניות הענישה הנוהגת, אני סבורה כי המתחם שהציבה התביעה בטיעוניה, היה הולם את העבירה, אלמלא קרבתו של הנאשם לסייג לאחריות פלילית. אך משמצאתי כי חלה בעניינו קרבה לסייג,

ובהתחשב במצב הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם, יהיה חורג לקולא. לדעתי, המתחם בעניינו נע בין 5 ל-12 חודשי מאסר, מאחורי סורג וברח.

העונש המתאים לנאשם

הנאשם נושא על שכמו עבר פלילי מכביד ביותר. עוד בשנת 1992 נדון בבית המשפט לנוער בגין עבירת התפרצות, ומאז הורשע במהלך השנים בעבירות רכוש חמורות, ועבירות אלימות, וריצה בגין עונשי מאסר. בשנת 2007 נדון בגין עבירה של סחר בסמים ובגין עבירת פציעה, והוטל עליו מאסר ממושך. בשנת 2008 נדון בגין עבירות של תקיפת שוטרים, תקיפה הגורמת חבלה והחזקת סכין, ונדון למאסר. בשנת 2012 נדון בגין עבירות אלימות והוטל עליו שוב עונש מאסר ממושך. לאחרונה נדון הנאשם בשנת 2015 בגין עבירות סיוע לפריצה לבניין והחזקת נכס חשוד, והוטל עליו עונש של מאסר.

עברו הפלילי יישקל לחובתו, וכן אקח בחשבון את העובדה שהורשע פעמים רבות בעבירות אלימות.

בעניינו של הנאשם לא נתבקש ולא ניתן תסקיר. כמו כן, לא הצביע על אופק שיקומי כלשהו. בנוסף, אינני מתרשמת כי הנאשם הפנים את חומרת העבירה שביצע, שהרי עד היום, אינו נוטל על עצמו את האחריות לביצועה, חרף הכרעת הדין. בדברו האחרון אמר שזוהי עלילה נגדו, והוא חף מפשע. אם לא די בכך, הוסיף ואמר כי גם הרשעותיו הקודמות הן פרי עלילה, והוא איננו עבריין כלל, אלא המשטרה "שמה עליו עין".

בעצם, לאורך הטיעונים לעונש טען הנאשם טענות שיש בהן משום אחיזת החבל משני קצותיו, באופן שיש בו סתירה פנימית. מחד, נטען כי על חומרת מצבו הפסיכופתית בעת העבירה יש ללמוד מן העובדה שהוא מכחיש כל קשר לביצועה, באופן מופרך, המעיד על היותו מנותק מן המציאות. מאידך, הנאשם עומד בהכחשתו, גם כיום.

הנאשם טען כי יש להתחשב בו לקולא, בשל התמשכות המשפט. אינני מקבלת את הטענה, שכן המשפט נדחה שוב ושוב דווקא בעטיים של הנאשם ובא כוחו. בעוד שהתביעה עתרה לדחייה כ-3 פעמים בלבד, הרי מטעם הנאשם נתבקשו דחיות שוב ושוב, מטעמים שונים ומשונים (מעל 18 פעמים!). כיוון שהבעתי מורת רוח מן הדחיות הנשנות במהלך המשפט, אינני מוצאת לנכון לחזור על הדברים כאן. לצד זה, היות שחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה הוא שיקול שיש להתחשב בו בגדרי מתחם העונש ההולם, על פי הוראת סעיף 40"א(10) לחוק העונשין, יינתן משקל מסוים לעניין זה.

מעבר לכל, אקח בחשבון את מחלת הנפש של הנאשם, והעובדה שהוא מתפקד באופן לקוי, תחת טיפול תרופתי, וללא משפחה תומכת, לאחר שנפרד מאשתו. כמו כן, אתחשב במשבר שפקד אותו בעת ניהול המשפט, בשל תאונת דרכים קשה שעבר אחיו, השרוי מאז במצב מורדם, ונזקק לטיפול של הנאשם בו, כך על פי עדות הנאשם.

לנוכח מכלול הנסיבות, אני רואה לנכון לגזור על הנאשם עונש מאסר בתוך המתחם המקל, יחסית, בשל המצב הנפשי. כמו כן, יש מקום לחייב את הנאשם בפיצוי למתלונן.

סוף דבר

אני גוזרת את העונשים הבאים:

א. 7 חודשי מאסר בפועל.

ב. 7 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים משחרורו, והתנאי הוא שלא יבצע עבירות של פציעה או חבלה.

חמורה.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים משחרורו, והתנאי הוא שלא יבצע עבירות אלימות אחרות, כלפי הגוף.

ד. פיצוי למתלונן, בסך 3,000 ₪, אשר ישולמו ב-6 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 1.10.16 ובכל 1 לחודש עוקב.

ה. קנס בסך 300 ₪, או יומיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד יום 1.9.16.

בשולי גזר הדין, אני רואה לנכון להפנות את רשויות התביעה להערותי בסעיף המתייחס לקיומם של מחדלי חקירה, שכן לדעתי נחוצה חשיבה נוספת בעניין נהלי איסוף חומר החקירה מידי שב"ס, בעניינם של חשודים כלואים.

ניתן היום, כ"ז אדר ב' תשע"ו, 06 אפריל 2016, בנוכחות הצדדים.